

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

Filozófia TDK

2011.09.07-2011.11.15

A tudományos munka módszertani elvei

Dr. Pavlovits Tamás

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Egy értekezés minimális formai követelményei

- ➔ Egy értekezésnek alapvetően három részre kell tagolódnia :
- 1. bevezetés
- 2. tárgyalás
- 3. összegzés

Egy értekezés minimális formai követelményei

- → E részeknek a szövegben láthatóan is el kell különülniük egymástól
- (három sor kimarad, számozás: I.,II.,III., vagy címadás segítségével)

Egy értekezés minimális formai követelményei

- → A tárgyalást három részre kell osztani (esetleg lehet kettőre is, vagy indokolt esetben háromnál többre), és e részek további alfejezetekre oszthatók.
- E részeket – címadás segítségével – szintén láthatóan el kell különíteni egymástól a szövegben.

I. Bevezetés

- 3 rész
- 1) felvezetés
- 2) a probléma szűkebb felvezetése
- 3) a tárgyalás kiindulópontjának rögzítése

I. Bevezetés

- **1. Felvezetés**
- Az első egy-két mondat természetesen módon felvezeti a témát. Ez lehet egy általános megállapítás, vagy egy *in medias res* mondat, amelynek a célja begyűjteni az olvasó figyelmét és az adott témára irányítani.

I. Bevezetés

- 2) a probléma szűkebb felvezetése
- Meg kell jelölnünk értekezésünk témáját és azokat az alapvető kérdéseket, amelyekre a választ keressük. E kérdések által ki kell jelölnünk azt a vezérfonalat amelyhez elemzésünk során mindvégig tartjuk magunkat, s amelytől a tárgyalásban csupán azért térünk el olykor, hogy utána újra visszatérjünk hozzá. (Érdemes alapvető kérdésünket úgy megfogalmazni, hogy az olvasóban is valódi kérdéssé válhasson, és azért olvassa el a művet, hogy választ kapjon rá.)

I. Bevezetés

- 3) a tárgyalás kiindulópontjának rögzítése
- A bevezetésnek ki kell jelölnie azt az utat, amelyet a tárgyalás során követni fogunk, nyíltan utalva a dolgozat szerkezetére, pl. előrebocsátva a főfejezetek tervezett témáját, stb., hogy az olvasó ne vesszen el az elemzés tengerében.

I. Bevezetés

- → A bevezetés pl. egy tíz oldalas értekezés esetén ne legyen több egy oldalnál. Fontos a tömörség!

II. Tárgyalás

- ➔ A főfejezeteket címmel kell ellátni.
- ➔ A három főfejezet tartományát úgy állapíthatjuk meg, hogy megkeressük azt a három kulcsszót, amely köré a probléma elemzését fel akarjuk építeni.
- ➔ Minden fejezetet egy-két bevezető mondattal kell indítani.

II. Tárgyalás

- → A fejezetek legvégén az utolsó bekezdést a fejezet összefoglalására kell szánnunk. Erre azért van szükség, hogy egybegyűjtsük az eddigi eredményeket, amelyektől azután az elemzés továbbléphet, pl.: „Azt láttuk tehát...”. Továbbá ismét nyílt utalást tehetünk arra, milyen irányban folytatjuk az elemzést, pl.: "A továbbiakban tehát azt kell megvizsgálnunk...."

II. Tárgyalás

- ➔ Vezessük az olvasó figyelmét, és ne féljünk figyelemirányító mondatokat, közbevetéseket használni, pl.: „Itt azonban el kell időznünk kissé.”, „Térjünk vissza egy pillanat erejéig korábbi megállapításunkhoz.”, „Most már tehát világosabbá vált az eredeti probléma.”, „Itt most szükségszerű egy kis kitérőt tennünk.”, stb.

II. Tárgyalás

- ➔ A tárgyalás során egy pillanatra se veszítsük szem elől alapvető problémánkat, és azt, hogy elemzésünknek mi a célja.

III. Összegzés

- ➔ Az összegzés alapvető célja az, hogy a tárgyalás analitikus hangvétele után megteremtse a szintézist.
- ➔ Szintén három részre kell tagolódnia:
  - 1) Eredmények
  - 2) Válaszok
  - 3) Kitekintés

III. Összegzés

- 1) Eredmények
- Összefoglalja az elemzés eredményeit, azaz nagyon tömören leírja azokat a megállapításokat, amelyet az értekezés során, elsősorban a fejezetek végén található kisebb összegzésekben tettünk.

III. Összegzés

- 2) Válaszok
- Az eredmények összefoglalására támaszkodva meg kell válaszolnunk azt a kérdést (kérdéseket), amelyet a bevezetőben feltettünk.

III. Összegzés

- 3) Kitekintés
- Végző befejezésképpen a fent tárgyalt problémának megvillanthatjuk tágabb értelmezési lehetőségét, feltehetünk egy kérdést, amely még szélesebbre tárja a témát, vagy utalhatunk sejtéseinkre, amelyeket nem tárgyaltunk az elemzés során, de megtehetők volna, stb.

III. Összegzés

- → Az összegzés terjedelme megegyezik a bevezetéssel, tehát a dolgozat $1/8$, $1/10$ -ed része.

Általános megjegyzések

- → Ezt a retorikai szerkezetet egy dolgozatban *legfeljebb meghaladni lehet*, de ignorálni nem. Aki nem képes egy elemzésben a fenti minimális követelményeknek eleget tenni, az egy esszét sem fog tudni megírni, amelyet köztudottan nem jellemez ilyen szigorú szerkezet.

Általános megjegyzések

- → A módszertani és stiláris követelmények elsajátítása szoros kapcsolatban áll a gondolkodással, így a fentiek nem csupán formai követelmények: a gondolkodás elengedhetetlen és szükségszerű útját is meghatározzák egy kérdés problematizálása közben.

Általános megjegyzések

- → A gondolkodás is egy **általános** szintről közelít egy **konkrét** problémához, kérdést fogalmaz meg, amelyre a választ keresi (**bevezetés**), majd alámerül a részproblémák elemzésébe (**tárgyalás**), hogy azután a talált eredményekkel újra felbukkanhasson az általános, szintetikus megértés szintjén (**összegzés**), ahol esetleg választ kap felvetett kérdésére, de amely egyúttal újabb kérdéseket implikál, és így tovább.

Általános megjegyzések

- → A dolgozatot elkészülte után újraolvasva, nem árt, ha egy, a témában nem túl járatos olvasó pozíciójába helyezkedünk, azt figyelve, vajon nem hagyja-e cserben itt-ott az írás az olvasóját.